

– Jó napot! Csókolom! Nem jó napot te, jó reggelt! – kiabálják nagy hangon a Budvár negyedi gyerekek, akik a Gyulafehérvári Caritas nyári iskolájába járnak. Már amelyiküknek nincs tele a szája a reggelire kapott péksüteménnyel.

Bodó Csilla és **Leskó Barbara** tanító nénik tartják a nyári iskolában a foglalkozásokat. Ezen a héten a kicsik, vagyis az elemisek vesznek részt a világkép-tágítón. Jövő héten az 5-8. osztályosok tanulhatnak. Júliusban már volt egy nyári iskola, annak a folytatása ez a mostani.

Az idei téma az országok, népek. Képzeletben minden nap máshová utaznak. Kedden vándorlásba fognak a kicsik, hiszen a keddi az ő napjuk, a roma nap.

Dániából jöttem, mesterségem címere

Hétfőn Dániában jártak, ami azért fontos, mert sok Budvár negyedi jár rendszeresen a skandináv országba, mesélik a tanítók.

Főleg lomizni mennek, a dánok a régi cuccaikat kirakják, hogy aki kéri, ingyen viheti, a Budvár negyediek pedig elhozzák és eladják.

Dániáról **Tibi bácsi** mesélt a gyerekeknek, akik elámultak, hogy nem is olyan egyszerű a vágyva vágyott országba eljutni, ott érvényesülni, és aztán a sok jó cuccal hazajönni. Dániában drága a szállás, és kempingezni, sátorozni is tilos, ezért a hosszú utazás után gyakran a parkban alszanak a Budvár negyediek.

Ahhoz, hogy átengedjék a határon, az elhozott tárgyról is papírja kell, hogy legyen az embernek. Szerdán Kínába, csütörtökön Indiába mennek. Az előző, július végi táborban pedig már voltak Magyarországon, Romániában, Törökországban és Görögországban.

Pecsét a vándorlevélen

Na de térjünk vissza a mába, mert nem mindennapi kalandok várnak ránk. Először a 3-4. osztályosokkal ülünk fel a sátoros szekérre, akiknek Csilla tanító néni hamarosan a roma elnevezéssel és eredettel kapcsolatban tesz fel kérdéseket.

Mit jelent, hogy roma?

– Há cigány!

– Cigánytánc!

– Zenélünk! – kiabálják a gyerekek, akik a románnal is összefüggésbe hozzák a roma szót.

Kiderül, hogy a roma szó szótöve, a rom embert jelent, a roma embereket.

A Baxtaly Detehara! Del Andas Tut! – vagyis: Szerencsés reggelt! És Isten hozott! cigány köszönések is sorra kerülnek, ahogy a cigány nyelvről beszélnek.

Magyarországról! – hangzik a válasz arra kérdésre, hogy honnan származnak a cigányok. A romák eredetét is megbeszélik: Indiából jöttek nagyon régen, egy uralkodó erőltette, hogy

térjenek át a vallására, de a cigányok nem akartak, inkább elvándoroltak.

Bárhová is mentek, mindig megőrizték a szabadságukat, ezért kellett vándorolniuk, mindenünnen továbbállniuk – meséli röviden a tanító néni.

Égen, földön kerekeznek

A zöld a fűvet, a kék az eget jelképezi, középen a piros kerék pedig a lovasszekeret. Hová megyünk a szekérrel? Fáért! – kiáltja az egyik gyerek. A vándorlás miatt a határok népének is nevezték a cigányokat.

Megtudjuk, hogy nagyon sokféle cigány népcsoport létezik. Vannak a lovaryk, a beások, a gáborok, a sátorosok, arliják stb. Gábor cigányokat a környéken is láthatunk, náluk az asszonyok színes lerakott szoknyában, a férfiak széles karimájú fekete kalapban, „rend ruhában”, és hegyes orrú cipőben járnak. Minél gazdagabb a család, annál több a lerakott ránc a szoknyában – mondja Csilla néni.

Miből éltek a cigányok?

Zenéből! – hangzik az egyöntetű válasz. Később ez cizellálódik: eladták az állatokat, kosarat fontak, üstöt, fazekat készítettek. **A cigányok himnuszát is meghallgatjuk**, és a gyerekek cigány zászlókat rajzolnak.
{youtube}YeKVD5q38rk{/youtube}

A tanító néni kiosztja a színes ceruzákat, □ – már fogytán vannak –, hegyeznek és csereberélnek egymás közt a gyermekek.

Sándor lett kész leghamarabb, ő a többiektől eltérően egyszer a kék és zöld alapot készítette el, arra véste rá jó erős pirossal a szekérekereket.

Táncra perdül a világ

Minden nyári iskolás napnak van vendége, ahogy a dán napnak Tibi bácsi, úgy a roma napnak Ilonka és Imre a meghívottai, akik **Emil bácsi** kíséretében érkeznek. A két fiatal a városi roma napon a tánccsoport tagjai voltak, ők tanítják most cigánytáncra a kicsiket.

Nagy a felbolydulás és az öröm. Barbi tanító néni is átjön a kicsik csoportjával, akik addig két mesét hallgattak.

Az élet ostornyele

A tánc után a nagyok színezős-kivágós feladatot kapnak, egy elrontott arcot kell helyrehozniuk, addig megnézzük, a kicsik mivel foglalkoznak. Épp a mesét rajzolják.

En inkább szeretnék fehér lenni

– mondja halkán egy kislány.

Natasa még óvodás, egyéves körüli kis rokonát hopocálja. **Vágyakozón néznek át a szakadt**

drótkerítésen

. A kicsi minden áron be akar jönni. Megérkezik a mostoha nagymama, – Nevelt fiam leánykája ez – mondja. Ő beengedi két lépés erejéig a kislányt. Hárman nézik már a játszadozó gyermekeket.

Míg a kisebb csoportosok mesélnek, majd az udvaron ugróköteleznek, és minden tanító néninek, engem is beleértve, virágot szednek, a nagyok a teremben ügyességi játékokat játszanak. Műanyag pohárba helyezett pingpong labdát vezetnek egy földre rajzolt vonal mentén, illetve úgy táncolnak, hogy két gyerek megpróbálja a homloka közé szorítva tartani a labdát.

Persze, igyekeznek mindent megtenni, hogy a másoknak ne sikerüljön. Fújják a labdát, zavarják az épp soron levő gyereket. Amikor mégis összejön a dolog, nagy taps a jutalma. Aki a versenyt megnyeri, tallérokat kap, amiket a tábor végén, az ötödik, különleges és meglepetés napon beválthat.

Iskolába akarnak járni

Ezek a gyerekek szeretnek iskolába járni, a szülők többsége is mindent megtesz, ami tőle kitelik

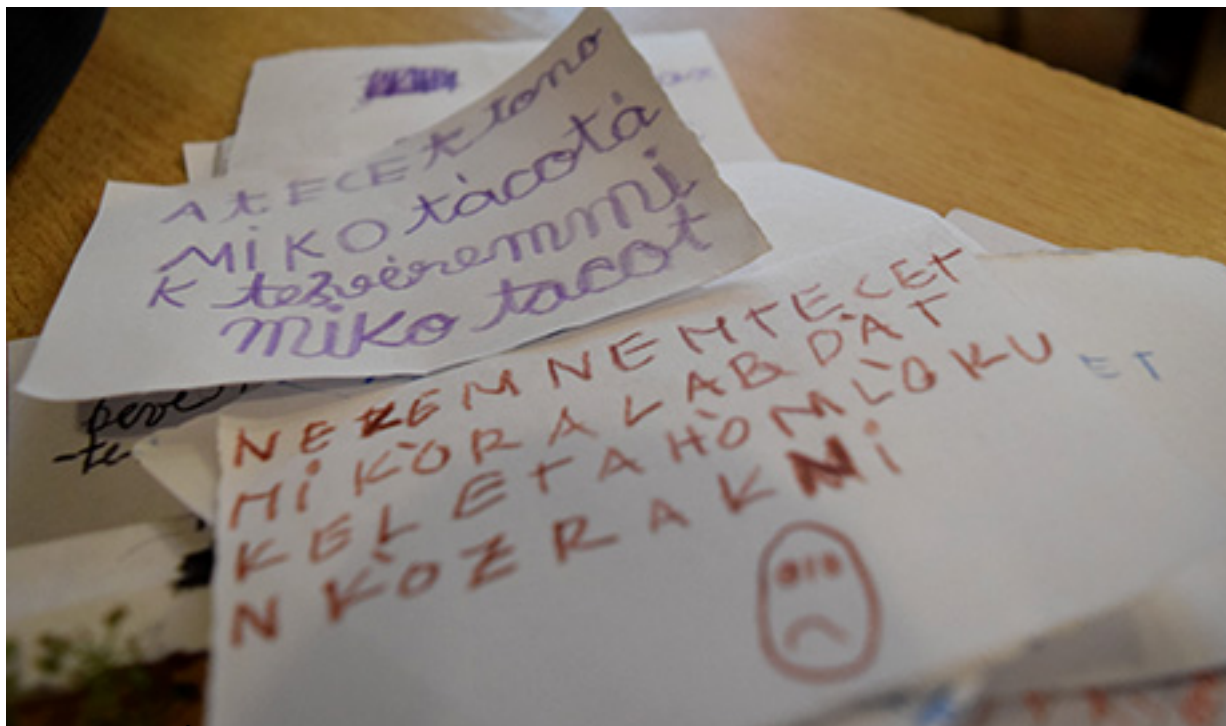
– mondja el Csilla. A délelőtti oktatást egy ügyes, a Tompa László Általános Iskolából kijáró tanító néni tartja. A délutánit a Caritas vállalta fel.

Tíz éve még előfordult, hogy a gyerek hazavitte a füzetet, és másnapra már nemhogy házi feladat, de füzet sem volt, mert elégették, emlékezem. – Ma már nincs ilyen. Ha valakinek elvesz a Caritas által adott füzete, újat kell vennie, ha drága, spirálos füzet volt, drága, spirálos füzetet vesz – kénytelenek vigyázni rá, tudjuk meg Barbarától.

Itt és most úgy tűnik, nem sokban különbözik ez az iskola és közösség egy többségi iskola gyermekeitől. De ahhoz, hogy ez a mostani állapot legyen, nagy harcot vívnak a tanítók, amíg együttműködésre kész csemetéket nevelnek a kis vadócokból.

Az elején **minden kettő kocolódott**, „ölték meg egymást”. Olyan gyerek is volt, aki egész nap nem volt hajlandó kimászni az asztal alól, ott bömbölt és hisztizett. Most vannak elválaszthatatlan barátok, egymásnak segítenek, ha kell – meséli Csilla.

Ha nincs tiszta ruha, nem jönnek iskolába. Egy szülőnek finoman jelezték a tanítók, hogy kicsit jobban odafigyelhetne a gyerek öltözködésére. Annyira a szívére vette, hogy csak kínosan tiszta ruhában engedi a gyereket. Ha nem tud mosni, vagy szárad a ruha, nincs iskola. Vesznek újat. Több gyerek is vadonatúj kétrészes együttesben jön. A cipő lehet egy kicsit szakadt, vagy kicsit nagy, de a ruhának tisztának kell lenni.

Legyen értéke a tárgyainak

Pénteken ajándékot kapnak az egész heti tevékenységükért. A beérkező adományokat is így osztják szét a negyed lakói között a Caritas munkatársai: a gyerekeknél a tanulást, felnőtteknél az önkéntes munkát jutalmazták velük. Megdolgoznak értük, így lesz értéke a kapott holminak – mondja Leskó Barbara.

Nem akarnak hazamenni

Ebéd után hazamenés, de előbb ki kell választani, ki maradjon takarítani. Nagy a jelentkezés, **mindenki maradni szeretne inkább**, mint hazamenni. Kérdésekkel döntik el, ki legyen az, aki tovább maradhat az iskolában, letörli az asztalokat, székeket és utána segít felmosni. Nem nagyon sikerül a válasz, nehéz volt a kérdés, végül kiszámolással eldőlt, ki lesz a nyerő páros.

Én inkább szeretnék fehér lenni és a színes bőrű emberekkel való érintkezés miatt meg akarok változni, hogy fehér legyek.